

El llenguatge

L'Alcorà

26/III/1938

Els mots catalans d'origen àrab no són pas tan nombrosos com els del castellà, però no es pot pas dir que siguin escassos. No podia ésser altrament, donat el contacte secular que vam mantenir amb els pobles àrabs durant la seva llarga ocupació d'extenses zones de la Península Ibèrica i dels mateixos Països Catalans —d'aquí a set anys haurem de commemorar la terrible destrucció de Barcelona per la desfermada host del senyor al-Mansur— i la irradiació de la seva cultura, tan brillant en alguns aspectes, com les matemàtiques, l'agricultura, etc. Però si el nombre de mots d'origen àrab sembla encara més inferior en català que en castellà del que és en realitat, és perquè alguns d'ells han perdut la síl·laba inicial al- que és tan característica d'aquests vocables. Tothom sap adonar-se, efectivament, de la procedència de mots com alcohol, albercoc, alcalde, albufera, alcàsser, alquímia, àlgebra, etc, i del mateix mot almogàver, que tant ressona en els episodis més espectaculars de la nostra història, amb aquesta partícula inicial tan inconfusible. Però aquesta mateixa procedència passa més desapercebuda en altres mots com són quitrà, cotó, tramús, barnús, midó, mesc, carxofa, garrofa, etc, que corresponen a noms del castellà començat en al- perquè aquesta partícula va desaparèixer en el pas d'aquests mots de l'àrab al català.

En canvi, com a cas excepcional, tenim un nom, justament el que designa el llibre sagrat dels musulmans, que conté les lleis de la seva religió, que manté, en català, contràriament al castellà, la partícula inicial: Alcorà. Es cert que, en realitat en castellà es considera també «Alcorán» com a forma principal, però el fet és que, a la pràctica, s'usa gairebé sempre la forma desproveïda d'aquesta partícula, «Corán», escrita també «Korán». Per tot plegat, no és rar que en català sorgeixi alguna vacil·lació quan cal fer ús d'aquesta paraula, per a la qual, doncs, recordem que s'ha fixat la forma única que hem indicat, Alcorà, que ha originat el derivat alcoranista.

Els mots catalans d'origen àrab revesteixen també altres formes. Indiquem que, contràriament als d'origen llatí, el so de s sorda hi és representat sempre per s (o ss entre vocals) encara que els corresponents del castellà presentin una z: arros, safrà, assut, tramús, etc.

Albert Jané